पातुम्, पाययितुम्, पिपासितुम्, पेपीयितुम्;
[1]सम्पीतिः, सपीतिः, [2]क्षीरपायिका, पायना, पिपासा, पेपीया;
[3]क्षीरपाणाः, [A]सुरापाणाः, सौवीरपाणाः, कषायपाणाः (वा उशीनरादयः।)
[4]मधुपानम्, [5]क्षीरपाणम्-क्षीरपानम् [वर्तते], सुरापाणः-सुरापानः [कंसः],
[6]पयःपानम्[B] [सुखम्], पायनम्, पिपासनम्, पेपीयनम्;
पीत्वा, पाययित्वा, पिपासित्वा, पेपीयित्वा;
[7]निपाय, प्रपाय्य, प्रपिपास्य, प्रपेपीय्य;
पायम् २, पीत्वा २, } पायम् २, पाययित्वा २, } पिपासम् २, पिपासित्वा २, } पेपीयम् २; पेपीयित्वा २; }
[8]पायुः, [9]पाकः,

---

1. 'स्थागापापचो भावे' (3-3-95) इति स्त्रियां सोपसर्गादपि क्तिन्प्रत्ययः। समाना पीतिः इति विशेषणसमासे 'समानस्य च्छन्दसि—' (6-3-84) इत्यत्र 'समानस्य' इति योगविभागात् सभावः। **सपीतिः**=सहपानम्।
2. 'पर्यायार्हर्णोत्पत्तिषु ण्वुच्' (3-3-111) इति अर्हार्थे ण्वुच्। 'शायिकाऽद्य तव प्रापद्, अर्हसि **क्षीरपायिकाम्**।' इति **प्र. सर्वस्वे**।
3. '**पानं** देशे' (8-4-9) इति णत्वम्। अत्र क्षीरं पानं येषां ते **क्षीरपाणाः** इति वृत्तिः। **क्षीरपाणा**दयः शब्दाः देशविशेषवाचकाः। **क्षीरपाणा** उशीनराः। **सुरापाणः** प्राच्याः। **सौवीरपाणा** बाह्लीकाः। **कषायपाणा** गन्धाराः।
4. देशविशेषाभिधानाभावादत्र णत्वं न।
5. 'वा भावकरणयोः' (8-4-10) इति णत्वविकल्पः। भावार्थे—**क्षीरपाणम्—क्षीरपानम्** इति, करणार्थे **सुरापाणः-सुरापानः** इति चोदाहरणमिति ज्ञेयम्।
6. 'कर्मणि च येन संस्पर्शात् कर्तुः शरीरसुखम्' (3-3-116) इति ल्युट्। अत्र **पयःपानेन** पयःपानकर्तुः शरीरसुखसद्भावादीदृशस्थलेषु ल्युट् इति ज्ञेयम्।
7. 'न ल्यपि' (6-4-69) इति ईत्वनिषेधः। '**निपीय** यस्य—' (नैषधे 1-1) इत्यादयः प्रयोगाः 'पीङ् पाने' इत्यस्माल्ल्यपि साधव इति ज्ञेयम्।
8. '**कृवापा—**' [द. उ. 1-86] इत्यादिना उण्प्रत्यये रूपम्।
9. 'इण्भीकापा—' [द. उ. 3-21] इत्यादिना कन्प्रत्ययः। **पाकः**=असुरविशेषः, अर्भकश्च।

A. '**सुरापाण**परिक्षीबं रिपुदर्पहरोदयम्।' भ. का. 9. 96.

B. '**पयःपान**मिवाशंसुः महानायादशोभनः॥' भ. का. 7. 79.